

Od železničarja do vojaka

Življenjepis, Vlado Žgeč, polkovnik Slovenske vojske

Rodil sem se na Ptuju 7. oktobra 1960 v delavsko-obrtniški družini, ki je živel v majhnem naselju Strejaci na obrobju Slovenskih goric v prehodu na Ptujsko polje. Mama je bila zaposlena v takratnem Domu za duševno moteno mladino dr. Marjana Borštnerja v Dornavi kot negovalka. Oče pa je bil obrtnik in je imel majhno delavnico, v kateri je opravljal vsa mogoča dela, predvsem kovinske stroke, ki so jih potrebovali prebivalci za življenje na vasi in ukvarjanje s kmetijstvom. V družini sem imel še starejšo sestro in mlajšega brata. Živeli smo na očetovi domačiji skupaj z dedkom in babico.

Leta 1980 sem se poročil in z ženo imava sina in hčer, ki imata že svoji družini, tako da imava vnuka in tri vnukinje. Sin je zaposlen kot policist, hči pa dela kot asistentka za prodajo v Slovenskih Konjicah. Živiva v lastni hiši, sin in hči pa sta si s svojima družinama zgradila lastne domove pred in za najinim domom in smo sedaj sosedi. Svoj prosti čas tako v veliki meri posvečam vnukinjam Taji, Nii in Larisi ter vnuku Matevžu.

Šolanje

V osnovno šolo, ki je bila v tri kilometre oddaljeni Dornavi, sem hodil od 1967 do 1975. leta. Ker sem ves čas otroštva preživel ob gledanju očeta pri delu z železom, popravilu raznih strojev, motorjev in naprav, je bila logična odločitev za nadaljevanje šolanja na Srednji kovinarski šoli na Ptuju, kjer sem se leta 1979 izučil za ključavničarja. Seveda me je želja po dodatnem znanju in možnostih razvoja privedla do tega, da sem se leta 1982 ob delu vpisal na srednjo tehnično šolo. Po treh letih sem jo tudi uspešno končal in si pridobil naziv obratni strojni tehnik. Potrebe in želje pri delu so me leta 1993 privedle do tega, da sem se vpisal na Višjo upravno šolo v Ljubljani in jo leta 1998 uspešno končal. Naslov moje diplomske naloge je bil Organiziranost Ministrstva za obrambo Republike Slovenije in Slovenske vojske, opravil pa sem jo pri profesorju dr. Mihi Brejcu. Ker sta moj delovni razvoj in potreba napredovanja v službi zahtevala višjo stopnjo izobrazbe, sem se vpisal na Visoko šolo za upravljanje in poslovanje Novo mesto, kjer sem leta 2002 diplomiral z diplomsko nalogo Motiviranost v Slovenski vojski pri dr. Bogdanu Kovačiču. Zraven civilnega šolanja sem za

potrebe dela v Slovenski vojski, po končani šoli za rezervne častnike, ki sem jo končal med služenjem vojaškega roka, končal še štabni tečaj, s katerim sem pridobil pogoje za povišanje v čin stotnika, in višji štabni tečaj, s katerim sem pridobil pogoje za povišanje v čin majorja. Ob obveznem šolanju sem opravil tudi nekaj deset tečajev in delavnic za boljšo organizacijo dela in delo z ljudmi ter vodenje organizacijske enote.

Poklicna pot

Po končani poklicni šoli leta 1979 sem se, kot njihov štipendist, zaposlil v Železniškem gospodarstvu Slovenije, takratnih Železniških delavnic na Ptuju. Tam sem poklicno pot začel kot ključavničar in sem delal pri vzdrževanju tovornih železniških vagonov. Zahteve delovnega mesta so me pripeljale do tega, da sem se prekvalificiral v varilca. Po končani srednji tehnični šoli pa sem bil premeščen na delo v tehnologijo, kjer sem bil tehnolog za tovrne vagone, pozneje pa tehnolog za varilstvo. Pri delu v tehnologiji sta mi največje zadovoljstvo dajala inovativnost in inovatorstvo. Pri tem sem izdelal kar nekaj izboljšav za izdelavo novih rezervnih delov za železniške vagone, ki smo jih pred tem kupovali, potem pa smo jih izdelovali sami. Kot največji dosežek pa si štejem izdelavo celotnega tehnološkega postopka za izdelavo novih vrat na vagonih za razsuti tovor. Po nastanku samostojne Slovenije me je potreba po spremembi leta 1992 vodila k zaposlitvi v takratni teritorialni obrambi, pozneje Slovenski vojski. V Slovenski vojski sem začel delati kot inštruktor pri usposabljanju nabornikov in v njej poklicno delo tudi končal in se leta 2015 poklicno upokojil.

Vojaška kariera in udeležba v vojni

Na služenje vojaškega roka v Jugoslovansko ljudsko armado sem šel 6. oktobra 1980. Napoten sem bil v šolo za rezervne oficirje pehote v Ljubljani. Po šestih mesecih šolanja sem bil prerazporejen na stažiranje v Vojašnico Vipava, kjer sem usposabljal vojake, ki so potem odšli na izvajanje kontrole takratne državne meje. Stažiral sem v drugi četi pri poveljniku čete poročniku Željku Petrovickem kot poveljnik drugega pehotnega voda. Pri tem sem si nabral precej izkušenj z vodenjem vojaškega kolektiva.

Po odsluženem vojaškem roku 1. oktobra 1981 sem bil takoj razporejen v enote Teritorialne obrambe Občinskega štaba Ptuj, in sicer za poveljnika voda za podporo v drugi četi Haloškega odreda TO (HO TO). Po preoblikovanju teritorialne obrambe sem bil iz HO TO razporejen za poveljnika voda za podporo v protidesantno četo, ker sem živel v bližini letališča Moškanjci, kjer smo imeli

razpored, ter osnovno nalogo obrambe letališča. V protidesantni četi sem napredoval na dolžnost namestnika poveljnika čete in tik pred vojno za Slovenijo v poveljnika čete. V tej vlogi sem tudi začel priprave na osamosvojitvev in kasnejšo udeležbo v vojni. Zaradi pomanjkanja oborožitve je v pripravah na osamosvojitvev in pozneje v vojni deloval samo en vod in poveljstvo čete. V tem času sem bil leta 1989 poslan na usposabljanje za poveljnike čet v Sarajevo, vendar zaradi takratnih razmer v Jugoslaviji usposabljanje ni bilo izvedeno in so me še isti večer, ko sem prišel v Sarajevo, tudi napotili domov. Namesto tega sem usposabljanje za poveljnike čet končal v prvi obliki takšnega že slovenskega usposabljanja marca 1991 v Poljčah pri Begunjah.

Moja enota je bila, v času osamosvajanja, prvič sklicana 23. maja 1991, ko so se začeli pekrski dogodki. Na rezervnem zbirnem mestu v Dornavi smo izvedli mobilizacijo in začeli z osnovnim usposabljanjem za morebitno posredovanje v Pekrah ali kje drugje, če bi bilo potrebno. Po umiritvi razmer je bila enota 24. maja 1991 odpuščena. Drugi sklic smo imeli v začetku junija 1991, ko smo zagotavljali eno od enot občinskega štaba TO Ptuj, ki je bila v pripravljenosti. Načrtovali smo tedensko usposabljanje, vendar je bilo to prekinjeno že prvi dan, saj je JLA grozila z vdorom v takratno Tovarno avtomobilov Maribor, kjer je na silo hotela prevzeti štiri njim namenjene oklepnike, ki so jih izdelovali. Zaradi širšega zavarovanja in morebitnega posredovanja v Tamu je bila enota premeščena v Miklavž na Dravskem polju, po treh dneh pa v Rogozo pri Mariboru. V tem času smo pripadnikom enote prvič razdelili strelivo v roke in so z njim tudi napolnili okvirje.

Naslednje angažiranje enote je bilo že v času vojne, saj je takoj po sprejemu dokumentov o samostojnosti v Državnem zboru RS potekal sklic ob 00. uri 26. junija 1991. Enota je izvedla mobilizacijo v Dornavi, kjer smo se oskrbeli z orožjem in strelivom. Zvečer so nas domačini povabili na krajšo slovesnost ob razglasitvi samostojnosti Republike Slovenije, ki je potekala na športnem igrišču v Dornavi. V jutranjih urah 27. junija pa smo dobili ukaz za premik pod grad Borl, kjer smo dobili nalogo obrambe komunikacije v smeri Varaždin, Zavrč, Ptuj, in smo skupaj s takratno milico postavili barikado na mostu pod gradom Borl ter kontrolno točko na Sv. Florjanu. Opazovalnico smo postavili tik za mejo v Zavrču. 31. junija je del enote ostal na položajih, z drugim delom enote (18) pa smo izvedli premik na Ptuj, kjer smo postavili blokado na severnem delu vojašnice in bili še isti dan pripravljeni za napad nanjo. Položaji so bili levo in desno od znamenitega transformatorja, pri katerem je bil 24. maja s strelnim

orožjem ranjen električar Boris Fras. Na teh položajih smo bili zamenjani 6. julija 1991, ko smo bili demobilizirani. V tem času smo navezali stik z vojaki v vojašnici in v naslednjih nočeh pomagali pobegniti več kot dvajsetim vojakom iz vojašnice, med drugim tudi kompletni posadki straže.

V nadaljevanju sem bil kot rezervist v TO v letu 1991 razporejen na dolžnost poveljnika čete v bataljonu TO, pozneje pa do leta 1996 še kot poveljnik jurišnega odreda.

Svojo poklicno vojaško pot sem začel junija 1992, ko sem se prijavil za zaposlitev v TO vojašnici Ptuj, kjer sem bil do oktobra istega leta še kot rezervist na dolžnosti inštruktorja v 730. učnem centru Ptuj. Zaposlil sem se 13. oktobra 1992. Istega leta sem bil tudi na podlagi udeležbe v vojni povišan v čin stotnika. Po dolžnosti pa sem postal poveljnik učnega voda in po preoblikovanju UC v pehotni bataljon poveljnik pehotnega voda. V tem času sem se ukvarjal tudi z inovatorstvom, saj sva s sodelavcem izdelala prvi strelski trenažer v TO, in sicer strelišče za streljanje z zračno puško na premične cilje in avtomatsko strelišče (KOPS) za zračno puško. S tem trenažerjem smo vojake uspešno usposabljali v strelskih veščinah, saj smo lahko edini v Sloveniji trenirali v streljanju na premične cilje, s trenažerjem KOPS pa smo vojake pripravljali na streljanje na trenutne cilje in nočno streljanje, zaradi česar so bili rezultati z vojaško puško bistveno boljši. S temi trenažerji sva se uspešno predstavila tudi na vajah bojne zmožnosti, kjer sva pri obiskovalcih iz Slovenije in tujine požela veliko zanimanje. Za trenažer, streljanje na premične cilje, pa sva bila tudi prva pripadnika SV, ki sva leta 1994 dobila nagrado za priznanje inovacije.

Po reorganizaciji so se učni centri preoblikovali v pehotne bataljone, tako tudi na Ptuj. V bataljonu sem bil na prvi dolžnosti poveljnika pehotnega voda, po enem letu pa sem prevzel poveljevanje pehotni četi, ki sem jo vodil do leta 2001, ko sem postal pomočnik za operativne zadeve in namestnik poveljnika pehotnega polka na Ptuj. Leta 2004 sem bil razporejen v oddelek za pridobivanje kadra za Slovensko vojsko, ki je skrbel za promocijo in pridobivanje novih sodelavcev v nastajanju poklicne Slovenske vojske. S pridobivanjem kadra sem se neposredno in posredno ukvarjal do leta 2009, ko sem v poveljstvu za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje prevzel vodenje oddelka za civilno vojaško in mednarodno sodelovanje. Leta 2010 pa sem prevzel vodenje Vojaškega muzeja Slovenske vojske in ga vodil tri leta, to je bilo tudi obdobje najbolj pestrega in raznolikega dela v Slovenski vojski. Po muzeju sem poklicno pot nadaljeval v katedri vojaških ved kot predavatelj vojaškega voditeljstva in učitelj taktike na

nadaljevalnem šolanju častnikov. Poklicno pot pa sem zaključil kot namestnik poveljnika poveljniško štabne šole in vodja II. Nadaljevalne stopnje šolanja častnikov Slovenske vojske. S te dolžnosti sem se 9. septembra 2015 tudi upokojil s činom polkovnik Slovenske vojske.

Povišanja v činu: v podporočnika sem bil povišan 1983, v poročnika 1987, v stotnika 1992, v majorja 2005, v podpolkovnika 2009 in polkovnika 2015. Med službovanjem v Slovenski vojski sem bil nagrajen z več priznanji in medaljami, med drugim: z bronastim znakom korant (pov. UC Ptuj 1993) in srebrnim znakom korant (pov. 2/72 BR SV Ptuj 16. 12. 1997), bronasto plaketo VŠP Maribor (pov. VŠP Maribor 1. 12. 1997), srebrnim znakom VŠP Maribor (pov. VŠP Maribor 8. 4. 1998), bronastim znakom 3. operativnega poveljstva (pov. 3. OP 12. 2000), srebrnim znakom 3. operativnega poveljstva (pov. 3. OP 12. 2002), bronastim znakom oddelka za pridobivanje kadra (pov. OPK 7. 6. 2006), zlatim znakom oddelka za pridobivanje kadra (nač. OPK 6. 9. 2007), bronasto medaljo poveljstva za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje (pov. PDRIU 12. 2010), srebrno medaljo poveljstva za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje (pov. PDRIU 22. 2. 2013), spominskim kovancem poveljstva za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje (pov. PDRIU 5. 3. 2013), zlato plaketo vojaškega muzeja (nač. VM 10. 2015), srebrno medaljo Slovenske vojske (minister za obrambo, 1993), bronasto medaljo generala Maistra (minister za obrambo, 5. 2007), srebrno medaljo generala Maistra (minister za obrambo, 5. 2011), znakom za dolgoletno službo v SV za V, X, XV, XX let (minister za obrambo 1997, 2002, 2008, 2013). Za udeležbo v vojni pa sem prejel spominski znak vojašnice 1991 (minister za obrambo, 5. 2011).

Delovanje v društvih

Od ustanovitve sem član Zveze veteranov vojne za Slovenijo in vse od ustanovitve uspešno delujem v Območnem združenju veteranov vojne za Slovenijo Ptuj, v katerem sem dva mandata opravljal funkcijo podpredsednika, sedaj pa že drugi mandat predsednika območnega združenja. Ves ta čas sem aktiven tudi v pokrajinskem odboru vzhodnoštajerske pokrajine. Sem pa tudi član zgodovinske komisije pri Zvezi veteranov vojne za Slovenijo. Ves čas delovanja v predsedstvu OZVVS Ptuj sem dopisnik revije Veteran in urednik spletnih strani območnega združenja. V tem času nam je uspelo v svoje vrste pridobiti kar veliko novih članov, ki so znali prepoznati uspešen program dela, ki ga izvajamo. Sodeloval sem tudi v uredniškem odboru, ki je leta 2008 izdal zbornik Ptuj in leto 1991, za katerega sem prispeval tudi dva članka. Za uspešno delo v ZVVS sem

prejel bronasto in srebrno plaketo Zveze veteranov vojne za Slovenijo in bronasto plaketo OZVVS Ptuj. Vsako leto sem tudi glavni organizator in vodja strokovne ekskurzije članov, ki jo izvedemo po poteh dogodkov iz leta 1991. Tako smo si ogledali že dobršen del Slovenije, kjer se srečamo s člani drugih veteranskih združenj, ki so nam predstavili svoje dogodke iz vojne za Slovenijo. Sam pa sem pripravil že kar nekaj obiskov drugih združenj na Ptuju, kjer jim predstavimo naše medvojne dogodke. Sami ali skupaj z vojaškim muzejem Slovenske vojske pa smo pripravili že kar nekaj obiskov osnovnih in srednjih šol, kjer smo postavili razstavo o vojni 1991 in pripravili predavanje za učence in dijake.

Sem aktiven član tudi v drugih društvih, ki delujejo v lokalnem okolju. Tako sem član slovenskogoriškega društva general Maister, v katerem sem predsednik nadzornega odbora, član Območnega združenja slovenskih častnikov Ptuj, član Društva upokojencev Dornava, v katerem sem blagajnik, delujem tudi v upravnem odboru Društva uporabnikov KTV (kabelske televizije) Dornava. V času, ko sem bil zaposlen še pri Slovenskih železnicah, pa sem bil nekaj časa v Ptujskih delavnicah predsednik sindikata.

Poleg dela v veteranski organizaciji in opravi v hiši ali okolici me najbolj sprostito pohodi po bližnji okolici domovanja, za kar izkoristim vsak trenutek, ki mi ostane, saj v lepi naravi in naravnem okolju naše vasi izredno uživam.

Vlado Žgeč

Vlado Žgeč, polkovnik Slovenske vojske ob zaključku službovanja, september 2015.

Pitomac Vlado Žgeč na služenju vojaškega roka v pehotni Šoli za rezervne oficirje, Ljubljana – Šentvid, oktober 1980.

Vlado Žgeč pri upravljanju trenažerja za streljanje z zračno puško na premične cilje, Učni center Teritorialne obrambe Republike Slovenije, Ptuj 1993.

Poveljnik vzhodnoštajerske pokrajine Teritorialne obrambe Republike Slovenije brigadir Alojz Šteiner podeljuje medaljo stotniku Vladu Žgeču, dvorana Rotovž, Maribor 1993.

Skozi defile sodelavcev odhaja Vlado Žgeč v penzijo, Kadetnica Maribor, 8. september 2015.

Pozdravni nagovor Vlada Žgeča na Glavnem zboru Zveze veteranov vojne za Slovenijo, Ptuj, 2. april 2016.

Sprejem za delegacijo vojnih veteranov pri županu Mestne občine Ptuj Miranu Senčarju ob 25. obletnici vojne za samostojno Slovenijo, Ptuj, 28. september 2016.

Predavanje o dogodkih iz leta 1990–91 za dijake Gimnazije Ptuj, 17. november 2017.